Ч. 15 (13. 360). Львів, субота 20. січня 1934. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Преосв. д-р М. Чарнецький у Львові.

Повідомляють нас, що до Львова приїхав апостольський візитатор для північно-західних земель, Преосв. д-р Микола Чарнецький, який переведе тут реколекції для питомців Духовної Академії.

Герці румунської цензури й українська преса.

В черновецькому „Часі“ (ч. 1.512) поміщена на першій стороні подяка адвоката д-ра Дениса Маера-Михальського, колишнього сенатора сторожинецького повіту з Української Національної Партії, виборцям того повіту. Ту подяку цензура сконфіскувала в цілости, залишивши тільки наголовок: „До виборців сторожинецького повіту!“ та останнє речення: „Честь вам, виборці Сторожинеччини!“ З того видно, які герці виправляє румунська цензура і як сильно терпить під їх обухом незалежна українська преса.

Найв. Суд відкинув касацію у справі „ревіндикації“ прав. церков Римською Курією.

Пізним вечором 16. ц. м. проголошено присуд Найв. Суду, що відкидає касацію від судових присудів у справі позвів Римської Курії проти Митрополії Автокефальної Православної Церкви в Польщі за повернення 69 церков. Найв. Суд признав правильним вирішення нижчих інстанцій, що відомий декрет ґен. комісаря сх. земель з 1919 р. у справі церковного майна має повну законну силу, а тому справа церковного майна не підлягає компетенції загальних судів і може бути тільки предметом законодавства.

Судовий комплєт творили судді Найв. Суду: Кондратович як предс., Лукашевич і Вацьовський як асесори. Римську Курію заступали адвокати Шишковський, Полєвідзький та Енґель, Правосл. Митрополію — Римович і Недзельський.

ПЯТЬ МІЛІОНІВ ЗГИНУЛО ВІД ГОЛОДУ.

Свідоцтво американського журналіста про голод на Україні.

У нюйорському журналі „Нешейн Бізнес“ за грудень м. р. появилася стаття п. Вітінга п. н. „Опінія европейських робітників“, в якій говориться між іншим широко про теперішні відносини у Совітчині. „У російському Пітсбурґу, — читаємо там — тобто в донецькій кітловині на Україні оглянув я фабрики і колективні господарства, при чому користав я з допомоги урядових провідників. Свої особисті розмови вів я: 1) з німецькими, французькими й американськими інжинірами, потім з представниками і зі знавцями (спецами), які вже давно перебувають і працюють у Совітчині; 2) зі сотнями робітників в околицях Харкова, столиці України, що має понад 800 тис. мешканців. Ту оглянув я передовсім ті вугляні райони й копальні, які я вже оглядав був раз у 1928 р. З усіх тих розмов я набрав переконання, що в часі останньої зими і весни вмерло наслідком голоду повних **пять міліонів людей.**

Всі чужоземці, що живуть у СССР подають число померших від голоду значно вище. Остання голодова катастрофа була страшніша від голодового лихоліття у 1921 р., бо тим разом недоставало зужитих коло 70 міл. дол. для його злагіднення. З доручення влади лікар може стверджувати в випадках голодової смерти за причину смерти тільки „недугу серця“ або „перемучення“. Таким чином великий зріст випадків смерти наслідком голоду, як також наслідком вкорінених між молодю сухіт є укритий.

У серпні місяці м. р. заграничним кореспондентам у Москві заборонили їхати до околиць, у яких я був. Один знаний кореспондент викпивав і висміював кожного, хто писав про голод. Тепер той самий журналіст інформує з „певних джерел“, що вмерло пять міліонів людей.“

„Нині цілий СССР радується добрим збором у 1933 р. нібн найкращим від 50 літ! Але трагедія лежить у тому, що й збір не дуже причинився до зменшення нужди. Фактом є, що ще у серпні стояли непроглядні лани збіжа, спаленого сонцем і вітрами. Селяни пояснювали собі це тим, що люди були за слабі, щоби в пору перевести жнива, або, що були „зовсім перестрашені“, або, що „урядники з міст, то люди до нічого, що не мають ніякої практики, коли мова про жнива.“

Що це таке справа Сари?

Львів, 18. січня 1934.

Найбільш актуальною подією міжнародного европейського дня є справа басейну Сари. Безперечно ця справа своїм значінням не дорівнює проблемам того роду, як перебудова Европи чи боротьба світа християнської культури із світом більшовизму. А проте це така „невеличка“ справа, від якої залежить у великій мірі, який вигляд приймуть відносини між Францією і Німеччиною. Рада Ліґи Н., яка саме „радить“ у Женеві (про суттєве значіння цієї сесії писали ми на цьому місці два дні тому), має чимало клопоту з цією справою і матиме ще більше з моментом, коли Німеччина відмовила брати у тих нарадах участь. Тому для інформації читачів, які в цих днях раз-у-раз стрічаються у часописах з іменем Сари, не буде зайвою річю пригадати низку даних.

Область (басейн) Сари, це невеличка територія величиною 1910 км² з ок. 780.000 мешканців, яка є південною частиною Надренії і західного баварського Палятинату. Край національно наскрізь німецький у 1910 році на 786.343 мешканців лише 342 особи признавалися до французької мови, як рідної. Віроісповідно поверх 500.000 є католиками, поверх 200.000 протестантами, несповна 5.000 жидів. Господарськи це одна з найповажніших промислових провінцій Европи: вуголь, залізо, сталь, кокс, скло — це головні галузи сарського промислу, який затруднює ок. 200.000 робітників та яка продукує річно ок. 2 міліони тон лише самої сталі. Політично — на підставі 34 і 45 § версайського договору область Сари віддано під тимчасове правління Ліґи Націй: до правлячої міжнародньої комісії, зложеної з пяти осіб, іменованої Радою Ліґи Націй та перед нею відповідальною, належить 1 француз, 1 місцевий громадянин не-француз та 3 члени інших націй, чужинці, не французи і не німці. Одночасно сарський басейн віддано під митну французьку обігову валюту. В 15 літ після ратифікації версайського миру, себто 10. січня 1935, населення Сари має шляхом плебісциту вирішити свою державну приналежність: до Франції чи до Німеччини.

Не може бути двох думок, що та постанова версайського договору була яскравим насильством, тому, що навіть самі французи не квестіонують німецького характеру тієї території. Але й ота 15-тилітня „невтралізація“ з повною господарською експльоатацією у користь Франції була придумана як компроміс поміж становищем Льойда Джорджа і Клеманса, тому що цей останній домагався повної анексії тої території. Для характеристики арґументів, якими послугувався Клемансо підчас мирової конференції, був відклик до „історичних прав Франції“ до земель над річкою Сарою, тому, що ті землі в рр. 1793—1815 (часи Наполеона) належали до Франції і що короткий час були зайняті французькими військами у франко-пруській війні в 1870 році! Фактичною причиною французького апетиту було промислове й мілітарне значіння басейну Сари, головно це останнє, як евент. вигідна випадова брама проти Франції.

За минулих 14 літ чимало дечого змінилося. Три лінії французьких фортифікацій як „реальна підпора“ рейнського пакту та англійської ґарантії щодо ненарушности східних кордонів Франції — стушували уроєну небезпеку німецького наступу від сторони Сари. Зновуж загальна гіперпродукція важкого промислу не лише здепреціонувала вартість сарських копалень для французького промислу, але — навпаки — зробила ті копальні прикрим і зайвим конкурентом. Осталася лише велика торговельна вартість тої провінції, як терен збуту французьких земледлодів і вартість політична — як протинімецький „застав“, як предмет можливих політичних торгів.

Оце саме тепер, з огляду на недалекий термін визначеного версайським договором плебісциту, вигринуло питання Сари. Вигринуло у неприємній для Франції формі, бо німці, апелюючи до почуття реклямованої справедливости, жадають від Франції, щоби вона дала доказ доброї волі мирно полагоджувати сусідські спори, зреклася в Сарщині плебісциту, якого вислід у користь Німеччини не викликує у нікого ніякого сумніву, та щоби край той віддати Німеччині на один рік перед передбаченим речинцем. Як відомо читачам з телеґрам, Франція заслонилась формальним претекстом, що — мовляв — ця справа належить до компетенції Ради Ліґи Націй. Радаж Ліґи запросила Німеччину на засідання, присвячене цій справі, але Німеччина відмовилась їхати до Женеви, не хотячи підтримувати престіжу Ліґи, тримаючись системи безпосередніх розмов з заінтересованими державами. Нині протинімецька акція довкола цієї справи висловлюється в аранжуванні петицій до Ліґи Націй зі скаргами на гітлерівський режім у басейні Сари. Гра аж затто прозора — але належить до засобів „інструменту мира“, яким є Ліґа Націй.

Новини в польському соціяльному законодавстві.

Час праці і відпустки. — Соціяльні обезпечення.

Новий рік приніс працюючій клясі в Польщі великі зміни в царині соціяльних справ. Від 1-го січня ц. р. обовязує змінений закон про час праці в промислі і торговлі і змінений закон про відпустки працівників (одно і друге опубліковане у Дн. Законів ч. 94. з 1. грудня 1933). Від 1-го січня ц. р. став теж важний закон про сусп. обезпечення, який обєднує всі роди обезпечень (тому зветься „сполезьовний“) і їх реформує.

З уваги на те, що згадані вище зміни законів дотичать теж і нас, подаємо тут найважніші інформації, які напевно зацікавлять наших читачів.

Як відомо, досі обовязував 46-год. час праці впродовж одного тижня, себто 8 годин денно з винятком суботи, коли то час праці зредукований був до 6 годин. Тепер т. зв. *„англійська субота“ не істнуватиме більше.* Тижневий час праці підвищений тепер на згадані 2 години, до загальної суми 48 годин. Щоправда арт. 8. допускає можливість скорочення часу праці в суботу, але коштом інших днів, бо скорочені години треба відробити в тижні. Зразком для цієї постанови послужили заграничні подібні закони з рішенням вашинґтонської конвенції включно.

Замітна в законі про час праці є його еластичність. А саме він дає право міністрові сусп. опіки в порозумінні з іншими інстанціями (м. і. з орґанізаціями працьовників і працедавців) продовжувати час праці в деяких періодах чи порах року, якщо цього вимагає конечність держави чи господарства. Очевидна річ, що це мусить відбуватись у рямцях 48-годинного тижня, себто відроблена в деяких періодах більша кількість годин зменшує час праці в інших періодах.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 20. СІЧНЯ 1934.

БАРБЕЙ Д'ОРЕВІЛІ. 6)

Кармазинова завіска.

Все, що я знав про жіноцтво, вивчив поверха у військовій школі у ті дні, коли нам дозволяли виходити на місто. Дотогож є темпераменти, що прокидаються пізно... Моя перша доба невинности кінчиться з хвилиною, коли я покинув це місто.

Мої господарі були звичайнісінькі собі міщани. Чоловік і жінка, тільки двоє, старенькі і дуже чемні. Їх чемність у поведінці зі мною мала аромат доби, що вже ніколи не вернеться. Я ще не був у тих роках, коли людина приглядається іншим для самої приємности робити спостереження; тимто мало цікавився минулим тої старої подружньої пари, в життя якої вмішувався я зовсім поверхово дві години на добу, за обідом і вечерою. З їх минулого нічого не можна було доглянути в їх розмовах зі мною, розмовах, що звичайно поверталась довкола подій та осіб нашого міста, з якими вони хотіли мене познайомити; господар любив з усмішкою обмовляти людей, а його жінка, дуже побожна, мала при цьому неменшу приємність, хоч була більше стримана.

Жінка весь день плела панчохи старому, а він терликав на скрипці у кімнатці надімною. Можливо, що раніше були вони багатші. А може не хотіли признатись, що втратили майно і мусіли взяти собі комірника. Все в їх господі дихало достатком тих давніх домів, де було багато запашної білизни, важкого срібного посуду, де і обстанови ніколи не обставляли.

Мені було там добре. Їжа була добра і я свобідно міг користати з дозволу вставати від стола, як тільки — як казала наша стара Оліва — „обітру собі бороду“, — ще й велика честь для хлопчиська, що ще не перестав рости, називати „бородою“ три волоски його котячих вусиків!

Прожив я там близько півроку, так само спокійно як мої господарі і ні разу не чув ні словечка про істнування особи, яку зустрів у них одного дня, коли сходячи на обід, як звичайно, побачив у кутку їдальні високу дівчину, як навшпиньках завішувала свій капелюх зі стрічками, якби була у своїй хаті і саме звідкілясь вернулась. Витягнувшись над міру, щоб зачіпити капелюх за дуже високий гачок вішала, вона показала свій чудовий стан, мов танцівниця, що перегинається і цей стан був оперезаний — оперезаний кажу, бо так сильно була вона зашнурована! — корсетом під сяйливим, зеленим шовковим спенсером із торокками, що спадали на її білу сукню, сукню з тих часів, що сильно стискала стегна і не лякалась підкреслювати їх у тих, що їх мали... З руками ще піднесеними вгору, вона обернулась до мене, почувши мої кроки і повернула шию так, що я міг побачити її обличчя. Та цей рух закінчила вона так, начеб мене там не було: — поглянула, чи не зімяла стрічок свого капелюха і коли повісила його поволі, уважно і майже задиркувато — тоді, як я чекав, щоб поклонитись їй — нарешті помітила мене і зробила мені честь глянути на мене своїми чорними очима, дуже холодно. Її волосся підрізане на моду Тита зі звитками над чолом надавало її очам особливої глибини; це вже прикмета цієї зачіски...

Я не знав, хтоб це міг бути у цій годині і в цьому місці. До моїх господарів ніхто ніколи не заходив обідати. Та вона прийшла безперечно на обід. На столі накрили для чотирьох осіб. Я здивувався ще більше, коли довідався, хто вона. Обоє мої господарі ввійшовши зазнайомили мене з нею як із своєю дочкою, що саме скінчила пансіон і відтепер житиме з ними.

Їх дочка! Не можна було уявити собі доньки менше подібної до таких батьків! Не тому буцім-то найвродливіші дівчата не можуть народитись у всяких людей. І я і ви знали певно таких, правда? Фізіольоґічно — вибачте за таке вчене слово! — найпоганіше створіння може вродити якнайкраще. Але вона! між нею і ними була безодня цілої раси... І саме з того фізіольоґічного становища можна було цю різницю помітити тільки завдяки дивному виразові обличчя у такої молодої дівчини, виразові повної холодної безпристрасности, який важко схарактеризувати. Якби вона не мала цього виразу, можна би було сказати „ось гарна дівчина“ і більше про неї не думати, як про всі ті гарні дівчата, що їх зустрічаємо випадково, так називаємо і про які більше ніколи не думаємо.

А проте цей вираз відмежовував її не тільки від її батьків, але й усіх інших осіб, будь-то не мала вона їх пристрастей і почувань. Ви попросту камяніли на місці, здивовані. Якщо знаєте Веляскезову „Інфанту з пуделем“ то можете уявити собі той вираз ні гордий, ні погірдливий, ні глумливий, одне слово: безпристрасний, бо гордощі, погорда чи глум кажуть нам, що ми, люди, істнуємо, коли нами байдужо нехтують або погорджують, але той вираз казав спокійно: „Для мене ти навіть не істнуєш“. Признаюсь, що це обличчя ставило переді мною того дня і багато разів пізніше те саме питання і досі нерозвязане: яким робом ця струнка дівчина могла прийти на світ від того грубенького нестелели у жовто-зеленавому сурдуті, білій камізольці, з дикою колґру конфітур, з ґулею на потилиці, що вилізала зпід муслінової вишиваної краватки, ще й такої бурмила?

(Продовження буде.)

Тимто управа Музею рішилась на *сміливу думку* вибудувати для Музею *Український Дім* у Празі. Місто Прага дало вже для нього і площу, вже й готовий проєкт дому. Ідея Українського Дому захопила другого великого прихильника Музею, п. Макогона, й він рішився стати управі в допомогу. Та тільки він хотів би щоб Український Дім був справді установою *громадською*, щоб на нього посипалися жертви й від українського *громадянства*, а не тільки його самого. В обіцяв давати на його будову рівно тільки, кілько зложить український нарід... В 1933 р. заходами, здебільша української політ. еміграції складено поверх 10.000 кч., так, що з датком п. Макогона Музей зібрав 20.000 кч. Але до 500.000 кч. (яких 120.000 зол) іще далеко, і тимто треба, щоб українське громадянство Галичини взяло цю справу за свою й жертвувало на Музей. Не для когож воно їх даватиме, а для *себе!* Такий культурний осередок у центрі Середущої Европи та в серці Славянщини нам потрібний. Це повинен розуміти кожний. Тимто в день 22. січня треба нам усім памятати про Музей визвольної боротьби України в Празі. Тогож дня, або з приводу того памятного для нас дня відбуваються в нас святкові сходини, де згадують борців за волю України. Требаб злучити одно з одним: з вдячністю згадуючи учасників акту з 22. січня 1918 р. і сам великий акт — памятати все, що вартісні матеріяли про всі ті й інші славні події береже „Музей визвольної боротьби України" у Празі.

Щоб улекшити краєві присилати жертви, у Земельному Банку Гіпотечному у Львові відкрито конто. Пожертви можна слати до Банку поштовою складанкою ПКО ч. 500170 з дописком МУД (Музей, Український Дім).

Не забувайте про український Рапперсвіль і його день — 22. січня. *Д-р В. Сімович.*

Невже направа помилок?

З приводу заяви міністра освіти, премієра Єнджеєвіча, про шкільну політику уряду супроти українців.

Про нинішнього керманича ресорту міністерства освіти й віроісповідань чували ми нераз від ріжних польських діячів, що він рішучий противник ендецьких політичних критерій та що зокрема супроти питання українського шкільництва й культури він безсумнівний лібе рал. Як один із пояснюючих арґументів чули ми, що п. Єнджеєвіч вильнянин та що Вильно відоме з іншої атмосфери, ніж її має Львів. Познань чи Варшава: тамошні люди, мовляв, знають краще про силу культурних впливів народів европейського Сходу та вміють оцінити їх політичне значіння. На те українські принагідні розмовці мають легку відповідь: ніхто нікому не хоче лізти в душу і тому дискусія про внутрішні переконання третіх осіб дуже важка; але вона цілком недоцільна, бо про політичне обличчя державних діячів рішають чейже для конкретні висліди їх праці. Нічогож і казати, що на шкільному фронті державної політики все осталось по старому, себто істнує — як це добре окреслює польський вислів — „ciągłość" — безперерийний звязок — шкільної політики, якої напрямні датуються від років урядування у міністерстві освіти пп. Ґломбінського, Ст. Ґрабського й Лопушанського... У свою чергу оборонці п. Єнджеєвіча, не заперечуючи наведеному нотарійному фактові, оправдували його трудноощами зміняти раз уже вкорінену систему, залежну здебільша від ріжних маленьких людей на місцях; шкільну політику супроти українців визначив — мовляв — головно т. зв. lex Grabski (утраквізація), а новелізація всяких законів вимагає особливих умовин...

Ми навмисне спокійно й обективно покликалися на погляди земляків та однодумців нинішнього міністра освіти й віроісповідань про його особисте становище до українського шкільництва, щоби нам не закидали, що через „націоналістичний шовінізм" ми згори виключаємо добру волю в людини, яка ще свого останнього слова не сказала. Стверджуємо лише, що 1) часи урядування міністра Єнджеєвіча не зазначились в історії українського шкільництва ніяким зворотом на краще і 2) через відносини у шкільній ділянці прийшло в тих часах до дальшого загострення загальних польсько-українських відносин. Стверджуємо, що першу засадничу правду потвердила вчора найбільш авторитетна особа — сам міністер освіти, премієр Єнджеєвіч. Він виголосив в буджетовій комісії сойму велику промову, в якій окремий уступ присвятив питанню українського шкільництва. Заява міністра безумовно цікава і відбігає дещо від шаблону міністерських промов, які здебільша засклеплюються у самообманному оптимізмі. Тому, що ні один польський часопис не навів тієї промови докладно, а навіть „цензори" з ПАТ-а дозволили собі досить штучерно „скоротити" заяву премієра в українській справі, наводимо її буквально згідно з текстом соймового діярія:

Про шкільництво меншин, спеціяльно українське, я не казав сьогодні рано, тому, що **в цій ділянці нічого не змінилося.** Проблема українського шкільництва є справою особисто для мене болючою, тому, що сам вихований на Україні знаю український нарід і мову та близькими мені є його великі таланти. Ніхто мене хіба не посудить, що маю нехіть до того народу. Збираємо **плоди, зроблених давніше з обох сторін, помилок. Нині був би може час на направу їх,** на занехання гострої боротьби на теренах національно мішаних і на згідливе співжиття. Низка моментів утруднює полагоду цієї пробеми. У великій мірі утруднює її передусім тактика українських партій. Саботажі, шкільні страйки, **нищення** державних відзнак та шкільного інвентаря не полагоджують хочби **найслушніших вимог.** Цілий ряд панів із українського громадянства — хочби присутніх тут на салі — і ряд українських партій протиставилося гостро тим методам боротьби. Може панове зволять і надалі енерґійно впливати в тому напрямку на своє громадянсво. Збоку уряду є добра воля, але самої її не досить. Надзвичайно багато залежатиме від постави українського громадянства. **Тількищо я казав ще раз перепрацювати цілий комплекс питань, звязаних з українським шкільництвом, щоби могти сіне іра ет студіо обміркувати, які зміни в тій ділянці можна би зреалізувати.**

Заповіди — як бачимо — дуже скромні, нема там нічого конкретного, нічого вловимого і будувати на цій заяві ніяких сподівань не можна, тим більше, що — і польська сторона мусить це признати — були вже не тільки зовсім конкретні обіцянки, але й закони, які не були зреалізовані... Тому може й краще, що не витрачено зайвих слів на обіцянки: **якщо мають бути діла, хай прийдуть без шумних заповідей.**

Новиною у наведеній заяві голови уряду й міністра освіти є отверте признання до помилок. Це добрий знак: апріорне вдоволення з дотеперішньої політики і її висліду було досі найважнішим психольоґічним підложам — ту політику продовжувати. З короткої заяви п. Єнджеєвіча пробивається яскраво настрій протилежний: що ділось зле, тепер є цілком погано та треба би щось якось направити, — але невідомо ще що, як і коли.

В одному п. Єнджеєвіч не зумів визволитися ще від трафаретів польської національної політики: оправдувати себе виною української

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 22. СІЧНЯ 1934.

Д-Р Л. МИШУГА.
Ню Йорк Н. Й. 5)

ОЛЕКСАНДЕР АРХИПЕНКО.

(Докінчення.)

„Бо у своїй творчій частині ми надто багато видаємо людей з такими прикметами, як Архипенко. Людей, що ціле життя мріють, що завжди незадоволені, що ніколи не знають, на чім скінчать свою діяльність, що наділені вибуховою степовою натурою, що літають понад хмари, заглиблюються в абстрактах, інтернаціоналах і шукають там правди і краси. Все те, пристосоване до мистецтва, може при сильній волі й науці видати різьбаря такого покрою, як Архипенко. Та в громадському житті, в житті міжнародньому, де ще життєва боротьба одиниць чи народів за істнування, боротьба дійсна і крівава, такі прикмети не вдержують держав і не визволяють народів з неволі. З такими прикметами можна залишитися народом високо мистецьким, але разом з тим і бездержавним, бунтарем, а не господарем на своїй землі.

„Ви в мистецтві при творенні різьби чи малюванні образу — це той наш Боян, що

. . . . . як кому лиш
За пісню береться,
То мислею по дереві
Так і розтечеться,
І гаває сірим вовком
Через гори, яри,
І літає орлом сизим
Під самії хмари.

„Ви рідний син нашої Землі. І коли мені приходить на думку безсмертний автор „Слова о полку Ігоревім" у хвилині, коли маю перед очима Вашу „Ма", то мимоволі питаю себе: А хтож то віддасть у скульптурі чи в малярстві той образ української жінки, нашої Ярославни, так пречудно описаний у „Слові о полку Ігоревім"? А ви любуєтеся в жінках, бо кажете, що вони краще відчувають. А ось наша Ярославна, що з тути за Ігорем зозулею воркує, з вітром розмовляє, у славного Дніпра помочі прохає, сонцю дорікає:

Сонце моє золотеє,
Сонце моє ясне!
Всім ти, сонце, єси тепле,
Всім ти єси красне.
Чогож промені гарячі,
Ті пекучі дуже,
Ти пустило не на хмари,
А на військо мужє?
І згагою серед поля
Луки їм спрягнуло,
І тугою на безводді
Тули їм заткнуло!

А коли „Ма" має становити якийсь перелім у Вашій творчості, бо підхід до неї є наскрізь сентиментальний; коли Ви її творили, шукаючи композиції, руху і лінії, як „птах співає", — то Ви є саме тепер у тій стадії творчости, коли наше минуле й сучасне може Вас захопити. Тільки треба бути з ним у звязку. Саме Ви зі своїм підходом до духової частини мистецтва маєте тут велике, вдячне поле до праці і змогу видати на національнім ґрунті твори загальнолюдської цінности.

„А такий ґеніяльний бунтар, поет і маляр, як наш Шевченко? Чи не ожидає його огненне слово ґеніяльного бунтаря, щоб увіковічнив силу його думки і розмаху в мармурі? А чи Франко, котрий грозив, що заговорить каміння, не міг би дійсно з нього заговорити, якби знайшовся той, що вложив би в камінь його „Мойсея" чи „Вічного революціонера"?

„А віддати це — не значить виливати гимни й оди в честь пануючих! Бо я добре знаю, що Ви до цього не здібні. Це тільки значило би вернутись до Рідної Землі, до тої сили, яка обдарувала Вас ґеніяльним талантом і яка відсвіжить Вас знову, коли широкий світ, Берлін, Париж чи Ню Йорк, чи світ абстрактний, Вас перемучать. І відчуєте у звязку з Рідною Землею нову життєву силу, як її відчувала зарання зівяла квітка, молода й ґеніяльна Башкірцева, коли по французьких та італійських сальонах і по всіх надзвичайних успіхах почула одинокy пільгу, коли її хору завезли на Україну і дали їй змогу побачити те українське небо, від якого вона від дитинства втікала.

„Та найбільша наша траґедія — це те, що навіть таким синам України, як Ви, тепер просто неможливо дістатись на Українську Землю і там жити та працювати. І тому замісць на Україні, Ви готові опинитися в... Японії, де Вас уже оцінили і де готові приняти Вас з отвертими раменами. Та куди Ви не пішлиб — український нарід буде завжди з вами

—o—

кфах московських чекістів, а тисячі „вичищено“ з партії протягом останнього року. Найвизначніших між ними терором і провокацією примушено „признатися“ до того, що начебто, українські комуністи, були „головною надією і підпорою закордонної інтервенції“ для „відновлення влади поміщиків і капіталістів на Україні“. Так відплачується більшовицька Москва тим українським комуністам, що свого часу усіми силами допомагали російській армії завоювати Україну.

Попри це Москва не спиняється перед безсовісним наклепом на українських соціялістів, що перебувають за межами Великої України і клевече устами Косіорів та Постишевих, що українські соціялісти — нібито „продавалися за всяку ціну поміщикам та капіталістам“ та що українські селянські партії — це нібито „почасти спольщені або знімечені прислужники закордонних поміщиків та капіталістів“, що вони немовби об'єдналися з реакцією „проти робітників та селян України“ (Резолюції КПЗУ з 22. XI. 1933).

Це пишуть ті самі російські комуністи, які на череві лазять перед капіталістичними золотими мішками Европи й Америки. Це заявляють ті самі гнобителі українського народу, які братаються з італійськими, турецькими та іншими фашистами, що в себе, в своїх державах, безоглядно нищать кожний вільний рух і кожне вільне слово свого робітника і селянина.

Ці очевидно брехні і наклепи мають відвагу кидати на українські соціялістичні партії пани Постишеви і Косіори, які держаться на Україні виключно на багнетах чужої російської армії. Нам, українським соціялістам, беруться закидати „спольщення“ та „знімечення“ ці наслідники генералів Гурків, Ренненкампфів та інших Муравйових, катів України.

Ми розуміємо причину лютости московських комуністів диктаторів. Їм не вдається знищити українського демократичного визвольного руху, вони з жахом бачать, що Москва своєю політикою визиску й терору поставила проти себе весь український нарід, навіть найвизначніших комуністичних діячів, українців. Тільки цим страхом перед українськими народніми масами, які тепер прозріли й побачили ясно, хто їм приятель, а хто ворог, пояснюється непербірчива боротьба і наклепи проти українського руху та його провідників.

Ми знаємо також, чому саме тепер російські комуністи завойовники України збільшили також утиск проти українського народнього руху. Намісники московського диктатора на Україні хотять вину за голод, — за вимирання українських селян і робітників скинути зі себе на тих, кого вони провокаційно називають „соціял-фашистами“, „петлюрівцями“, „націоналістами“. Сталіни, Постишеви, Косіори та інші фашисти під „соціялістичною“ маскою, — це вони своїм державним капіталізмом і диктатурою довели багату колись Україну до голодової смерти.

Українські соціялістичні партії з погордою відкидають усі нікчемні наклепи Москви і заявляють:

Як раніш так і тепер українські соціялістичні партії стоять при думці, що українського народу ніхто не визволить, якщо він сам себе не визволить своєю свідомістю та організацією. Саме тому московські диктатори ширять на Україні чутки про інтервенцію зза кордону, що вони хотять відвернути увагу українського працюючого народу від єдиного дійсного шляху боротьби за визволення, боротьби власними силами.

Спираючись на власні сили, українські соціялістичні партії борються за волю свого народу, тепер як і раніш, під прапором свободи й демократії. Не для купки диктаторів-насильників має повстати незалежна вільна Україна, а для того, щоб український нарід був дійсно вільний в своїй державі. Тільки народоправство, демократичний лад, може дати нашому народові свободу національну і політичну та забезпечити йому успішний господарський розвиток і добробут на його землі.

Під цим прапором свободи і демократії українські соціялістичні партії почали творити українську незалежну республику за часів першого українського революційного парляменту, Української Центральної Ради, — під цим прапором волі, український нарід виборов був, хоч і на недовгий час, свою свободу.

Вірні тому прапорові політичної й національної свободи, непохитно віддані соціялістичній ідеї соціяльної справедливости і права праці, вільної від визиску, українські соціялісти кличуть українських громадян, як на Україні так і на еміграції до організації і активної, сконсолідованої праці та змагання за вільну народну, самостійну Україну.

Тільки працею й організацією своїх сил український нарід зможе дати належну відсіч гнобителям, тільки свідомістю та організованістю могтиме український нарід забезпечити своє право бути вільним й щасливим на своїй землі.

Ставаймож усі до боротьби за волю українського трудового народу!“

У січні 1934.

За Українську Соціялістично-Радикальну Партію:

Іван Макух. Матвій Стахів.

За Українську Соціял-Демократичну Партію:

Лев Ганкевич. Іван Квасниця.

За Українську Партію Соціялісті-вРеволюціонерів:

Н. Григоріїв. М. Скидан.

За Українську Соціял-Демократичну Робітничу Партію:

І. Мазепа. П. Феденко.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 20. СІЧНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 6)

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Що мені не подобалось. — Розклад чинностей у Боєвій Управі і її склад. — Наплив і відплив добровольців. — Інтендантура У. С. С. — Праця українського жіноцтва. — Стрілецький шпиталик.

Находячись сам один — укладав я собі усе по свому. Відразу не подобалася мені та міра, яку приклала до себе Б. У. Вже поставлений вартовий-стрілець перед Б. У. робив на мене смішне враження і просто стидно було мені, коли я бачив на дверях велику вивіску з написом: „Генеральний Штаб“. Стидно було мені і перед собою самим і перед чужими. Не в написах, не у вартових ціль, але ціль є в самій роботі, і назви треба пристосовувати до сил, а не насильно творити те, чого нема. Сама кімната засідань мала також сильно войовничий характер. На стінах розвішені мапи, що представляли Східну Галичину й Велику Україну — мали збільшити те враження. Попрочитував я чинности, вложені на поодиноких членів Б. У. З розкладу чинностей виходило, що Б. У. складається з двох частин, одної, так сказатиб, цивільної і другої — військової. Головою одної мав бути д-р Трильовський, головою другої — „начальний вожд“, яким мав бути я. В склад обох частин входили під ту пору ось-такі панове: д-р Трильовський, Володимир Темницький, проф. Іван Боберський, радн. Теодор Рожанковський, д-р Бірецький, д-р Михайло Волошин, д-р Степан Шухевич, ред. Дмитро Катамай, д-р Володимир Старосольський. Більше імен не пригадую собі. На стіні був поділ чинностей членів „Ген. Штабу“. Один мав справу квартир, другий солому, третій їду і т. д. Позатим мав я нагоду слідити за рухом у канцеляріях Б. У. Заraз у сусідній кімнаті, яка була своєрідною понекальнею перед кімнатою засідань, працювало двох або трьох студентів над заложенням головної книги. Жалувались вони передімною на надмір праці. Щоднини напливало багато добровольців без ніяких документів. Але також щоднини покидало поважне число добровольців ряди стрілецтва. Одних не признавала здібними бранкова комісія, другим знудилося те циганське життя, треті розхорувались і затужили за домом. Одних треба було вписувати, інших виписувати та виставляти їм документи подорожі. А скільки було таких добровольців, про яких ніхто не знав, які ніде не зголошувалися, але їли і мешкали в касарнях, які повстали в наших прилюдних будинках! Дізнатися про правдивий стан, скільки є всіх стрільців, годі було. Рахували їх тоді на дві тисячі.

В сусідній кімнаті була секція, що займалася збиранням жертв, зброї, біля і т. зв. „Інтендантура“ УСС. Там познайомився я зі стрільцем д-ром Ковшевичем, який на вид кожного старшини випинався як струна і ніяке примовлювання до п. радника, щоби стояв свобідно, не помагало. Він старався на своїй особі показати, як має виглядати здисципліноване стрілецтво. Цікавий тип стрільця, але тип людини рівночасно скромної, без особистих аспірацій, з сильною службовою амбіцією, потрохи дивака.

Вели у тій кімнаті касу стрілецтва, дбали про те, щоби було що зїсти, та збирали все, що лише уважали люди за можливе дарувати для стрілецтва. Крім цінних річей із золота або срібла, які можна було виміняти за гроші, був там цілий арсенал зброї, що мала служити стрільцям у їх военнім поході. Урядовець давав свою урядничу шаблю, а хто пригадав собі, що має який револьвер, бравнінг або іншу того роду пальну зброю, складав її у жертві. Була це переважно зброя застаріла, не до вжитку, яка своїм страшним старовинним виглядом пригадувала ріжні музеї, до яких у дійсности надавалася. Деякі стрільці у своїй простоті забирали ту зброю, а вже не забуду того трохи комічного враження, яке зробив на мене один стрілець із перепоясаною урядничою шаблею. Біля збирали для Червоного Хреста — українського відділу. Дещо з того біля мало бути зараз обернене на потреби стрільців, а в головній частині мало ужиткуватися його в стрілецьких шпиталях. Тою стороною діяльности займалося жіноцтво, головно п-і К. Малицька (Віра Лебедова).

З нашим жіноцтвом, що присвячувало багато праці для стрілецької справи, мав я нагоду частіше стрічатися і мушу щиро заявити, що не маю слів на те, аби докладно оцінити і описати їх безінтересовну і повну жертви роботу. З жіноцтвом стрінувся я теж самої днини в своєго рода стрілецьким шпиталику. Було там кількох медиків, які своє знання поставили на услуги своїм братам, і були жінки, які доглядали хорих. А було їх уже тоді поважне число. Переважно молоді хлопці, які легко одягнені явилися у Львові в надії, що тут швидко дадуть їм взуття й однострої, терпіли під впливом дощів, вогкости, холодних ночей і легко застуджувалися. А немало таки приходило вже з початками недуг. Тому й не дивниця, що тут у Львові при лихому закватируванні, невідповідній і в малій скількости, а надто неточно подаваній поживі — не приходили до себе, але ще дальше западали на здоровлю. Тямлю це добре, що вид тих змізерованих хлопчиків, які вешталися по коридорах У. П. Т., робив на мене сильно прикре враження. Я вже тоді, першої днини, якби був міг, всіми силами старався би намовити їх повернутись до родини, до тата й мами, там, де по-правді було їх місце.

Після того, як я оглянув усе те, що містило в собі колишне УПТ, завважив я, що члени Б. У. стали сходитися на нараду. Були це ті всі, яких я вже передше назвав. Рідко коли являвся ще хтонебудь інший на нараду. Часами лише приходив дехто з дорадчим голосом, як д-р Цегельський, або інші. Що було предметом нарад тої днини, не тямлю, але воно не становить тут нічого важного.

(Далі буде)

—o—

Преса і ремісники.

(Стаття надіслана).

Світова війна, а по ній матеріяльна скрута розбурхали наше село в його застою, несміливости й мертвій непорушности в глухому загумінку. Село здивовано отворило свої очі і побачило кругом себе широкий світ. Як до війни знало одну дорогу до Німеччини й Канади, так тепер шукає щастя у бразилійських пралісах, Перу, Мексику, Аргентині, Кубі, Франції, Бельгії та інших краях. Емігранти розбрились по цілому світі. Кому не довелося дістатись до дальших країв, той став шукати кращого життя по містечках і містах на своїх таки землях. Нужда села вигнала до міст тисячі селянських дівчат і хлопців. Одні найнялись на службу по ріжних статніших домах, інші кинулись до науки ремесла, або до сезонових заробітків.

Це викликало потребу створення по містах окремих братств, товариств, захистів, бурс, тощо. Хоч які вони вбогі й незначні, всеж таки бодай якийсь відсоток цієї верстви т. зв. міського пролетаріяту вони можуть коло себе обєднати та охоронити перед зіпсуттям серед міського шумовиння. Одначе найуспішнішим чинником обєднання є друк — книжка і преса. Беручи під увагу наше робітництво й ремісництво, мусимо ствердити, що воно не має свого заступництва ні в літературі, ні в пресі.

За вийнятком кількох письменників — ніхто у нас не видав твору, що зобразував би життя-буття робітничого й ремісничого стану. Наше ремісництво не має ніодного професійного журналу. Про життя робітників і ремісників ми довідуємося щойно з доривочних дописів по ріжних часописах тоді, як ремісництво по інших краях має власні багатоілюстровані журнали на крейдовому папері, а то й щоденники. А чейже робітництво й ремісництво, як міський елемент, читає багато й потребує читати.

Ще осінню 1930 р. завязався у нас редакційний гурток прихильників ремісництва і став видавати для молодих робітників та ремісників місячний журнал „Молоді Робітники". Багато праці і вкладу коштувало промостити цій пресовій новині дорогу в ширший круг громадянства. Вже сама назва журналу та обгортка (ремісник з джаґаном на тлі фабричних димарів) якось дивно веліли навіть свідомішим дивитись на нього як на комуністичну рептильку. Хоч зміст журналу був інакший, бо в редакції були навіть духовні. Та журнал поволи розходився і зростав у силу. Вишукувались здібні молоді робітники й ремісники, що присилали гарні вірші та цікаві статті з ремісничого життя. (Багато ремісників мають по 3—5 кляс ґімн.).

Але вже з кінцем 1932 р. редакційна колеґія розбилася і журнал перестав виходити. На його місце з весною 1933 р. стали виходити аж два журнали: „Українське Юнацтво" і „Юнацька Думка". Обидва ці журнали відбігли далеко від властивого ремісничого питання і, беручи під увагу загал української молоді, розвивають проблеми: один КАУ.М., другий націоналістичного світогляду. В цей спосіб наше робітництво й ремісництво дальше не має своєї станової преси, яка стояла би на сторожі їх інтересів, лагодила пекучі квестії, що торкаються їх долі, виховувала та вела до наміченої ідеї. Це використовують ревнителі зпід червоної звізди і годують українську ремісничу молодь своєю бібулою. Багато наших робітників і ремісників читає „Век", „Детектив" то-що, тому наша преса повинна шукати читачів між ними.

А кадри українського робітництва й ремісництва збільшуються з кожним днем. Назрівають ріжні станові питання, економічні, технічні, суспільні. Робітники й ремісники теж переживають матеріяльну скруту і потрібно обєднання виміни думок, самооборони, рекдями. Час поставити на сторожі їх прав і станових інтересів друковане слово! Воно здобуде нових читачів і при цьому молодому робітництву й ремісництву вкаже певний шлях до здобуття кращої долі

О. Горицвіт.

Практичні курси „Сільського Господаря" в Янчині.

II. РІК НАУКИ.

Дня 1. березня ц. р. починається друга черга „Практичних Господарських Курсів" у Янчині. Курси треватимуть від 1. березня до 31. грудня 1934 р., себто 10 місяців з 2-тижневою перервою в часі жнив.

У програмі науки є всі ділянки господарського знання: садівництва, городництва, пасічництва та шовківництва, рільної господарки, годівлі худоби, безріг, дробу та риб, ветеринарії та с.-г. кооперації.

Навчання переводиться на окремих 6—8-тижневих курсах, але практичну науку в таких ділянках, як рільництво, садівництво, городництво та пасічництво, переводиться впродовж цілого року у зразковому господарстві п. Мирона Луцького.

Кандидатів приймають відтепер до 25. лютого ц. р. Умовини прийняття такі: а) кандидати мусять мати покінчений 18-ий рік життя; б) мусять мати середньошкільну освіту (найменше 5 кляс ґімназії або рівновартної школи); вийнятково приймають спосібних кандидатів з нижчою освітою; в) мають внести подання з такими посвідками: шкільне свідоцтво, метрика, згода батьків платити за удержання та опис життя.

Зголошення на курс посилати просто на адресу: Управа Практичних Курсів „Сільського Господаря", Янчин, почта в місці.

З курсів можуть користати також жінки.

Оплата за науку 20 зол. місячно. Коли зголоситься більша кількість кандидатів, вона буде відповідно зменшена.

Удержання (помешкання і харч) коштує ок. 30 зол. місячно.

Точніші інформації висилає на бажання Управа курсів.

Реєстрація австрійських громадян у Німеччині.

БЕРЛІН, 18. І. ПАТ. Німецька влада наказала реєстрацію всіх австрійських громадян, що перебувають в Німеччині. Хто не зголоситься до 20. ц. м., або подасть неправдиві дані, між іншим про партійну приналежність, буде видалений до 24 годин.

Як заповідає Німецьке Інформаційне Бюро, в найближчому часі будуть оголошені загальні розпорядки, що торкаються австрійців, які перебувають на території Німеччини.

ВІДЕНЬ, 18. І. ПАТ. Австрійський уряд звелів свому пос. в Берліні Тавшніцові зложити протест в берлінськім уряді закордонних справ проти реєстрації австрійських громадян, що перебувають в Німеччині. Австрія покликується в протесті на право народів і торговельний трактат, який ґарантує свободу рухів австрійським громадянам у Німеччині і не позволяє на ніякі шикани супроти них. Посол Тавшніц зажадав негайного відкликання розпорядку в справі реєстрації.

ВІДЕНЬ, 18. І. ПАТ. Обговорюючи розпорядок німецької влади в справі реєстрації австрійських громадян в Німеччині, „Райхпост" зазначує, що того рода методи були стосовані в часі війни до громадян ворожих держав. У Німеччині живе 35.000 австрійських громадян, в Австрії 19.000 громадян німецьких. Невже й Австрія має стосувати до них ті самі методи, питає часопис.

По широкому світі.

— В німецьких концентраційних таборах находиться 150 католицьких священиків, арештованих за неприхильне відношення до теперішнього режиму.

— Рада Союзу Народів звеліла спеціяльній комісії, що перебуває в Південній Америці, продовжувати зусилля, що мають на меті погодити Болівію з Параґваєм.

— Новий французький закон звільнює з днем 1. червня ц. р. чужинців від всяких формальностей при вїзді і виїзді із Франції.

— Французькі політичні кола довідалися, що угорський уряд в порозумінні з урядом італійським і німецьким приготовляє демарш у секретаріяті Союзу Народів з домаганням ревізії трактату в Тріянон

Вважає їх на-пів москалями.

Московська радіостанція дуже зацікавилася звільненим у ляйпціґськім процесі Димітровим. Готовлять для нього в Москві тріюмфальний привіт. Фабрики припинять працю підчас його приїзду, робітники прийдуть витати його. Димітров виголосить промову на великих зборах. Болгарська влада вважає всіх трьох болгар, звільнених у ляйпціґському процесі, напів москалями і не виявляє для них зацікавлення.

Наради Малої Антанти.

ПРАГА, 17. І. ПАТ. Сьогодні вечором скінчилися наради першої конференції господарської ради Малої Антанти. Вирішено 16 резолюцій господарського, адміністраційного і туристичного характеру. Кінцеву промову виголосив мін. Бенеш.

Вдумайтеся в ці цифри!...

В цілій Польщі виходить понад 2.000 пресових органів, у тому числі 204 щоденники. А з тих щоденників тільки 2 (словами: два) в українській мові.

Вдумайтеся в ці цифри й обрахуйте, скільки щоденних газет повинні ми мати в Польщі, аби зрівнятися з нашими сусідами. А при цьому не забувайте, що і поляки і німці і жиди в Польщі мають великі, знаменито під інформаційним оглядом поставлені і передовсім як слід уфундовані щоденники, коли оба наші щоденники борються постійно з матеріяльними труднощами.

Хочете, аби цей сумний стан змінився у нас на краще? То поможіть нам поставити „Діло" на відповідній висоті! А поможете точною присилкою передплати і приєднюванням нових абонентів. Тільки не відкладайте того на завтра!

Злочин зперед 10 років.

ПАРИЖ, 18. І. Щойно тепер, після 10 років, удалося французькій владі ідентифікувати тіло артистки співачки Гелени Ціферової-Завіської, яку вбито в 1923 р. на пляжі в Трепо. Доходження виказали, що вбивства доконав з доручення чоловіка жертви, австрійського офіцира, Вальдемара Ціфера, його брат Осип Ціфер, який одержавши 3.000 фр. від свого брата, намовив любовними заявами Гелену Ціферову виїхати до Франції. Осипа Ціфера засудила французька влада в 1924 р. за крадіж на 13 місяців вязниці та видалення з Франції. Тепер розписано за Ціфером стежні листи.

СУВІЧ У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ, 18. І. ПАТ. Сьогодні приїхав до Відня італійський державний підсекретар Сувіч, повитаний канцлером Дольфусом та іншими представниками влади.

БЕРЛІН, 18. І. ПАТ. Німецька преса не скриває невдоволення з приводу віденської візити Сувіча. Переважає думка, що розмови Сувіча з Дольфусом будуть торкатися господарських взаємин обох держав

Афера Ставіського.

ПАРИЖ, 17. І. ПАТ. Часописи присвячують дальше багато місця афері Ставіського у звязку з замітами, що Ставіського вбито. Деякі редакції на власну руку підвялися розслідити справу, одначе дотеперішні вислідн вказують на самогубство. Вдова по Ставіськім заявила, що її чоловік носився вже давніше з заміром відобрати собі життя. Арештовані редактори Еймард, Дібаррі і Даріус, а також бурмістр міста Байон Ґара нарікають за зимно в келіях.

Сьогодні переведено нові ревізії в Парижі і Байоні, причому в мешканні директора Тісієра і бурмістра Ґарата знайшли компромітуючі документи.

Наукові ступні в Радянщині.

В Москві появився декрет, що привертає наукові ступні, знесені після большовицької революції. Декрет дає абсольвентам вищих шкіл ступінь кандидата наук, а особам, що напишуть окремі наукові розвідки, ступінь доктора. Крім того будуть привернені становища доцентів і професорів, звичайних і надзвичайних. Передбачені теж докторати „гоноріс кавза“. Комісаріят освіти виладив спеціяльні приписи, що нормують докладно надавання наукових ступнів.

Після землетрусу в Індіях.

ЛЬОНДОН, 17. I. ПАТ. Щойно тепер надходять з Індій докладніші вістки, що дають образ страшного знищення наслідком останнього землетрусу. Т. зв. город Індій, а саме північна провінція Бігар знищена на просторі соток миль. Місто Муфазарпур, що числило 50.000 мешканців, майже зрівнане з землею. Та сама доля постигла місто Маггір з населенням 36.000 осіб. Знищені теж великі плянтації цукру в околиці Мафазарпур.

Досі не оголошено офіціяльного обчислення вбитих. На основі неофіціяльних даних число вбитих сягає 8.000 осіб. Летуни, які в супроводі обсерваторів облетіли знищені сторони, звідомляють про запримічені шкоди. В місцях, де находилися людські оселі, є нині величезні озера. На полях і дорогах лежить багато людських і звірячих трупів.

КАЛЬКУТА, 17. I. ПАТ. На основі останніх даних число жертв землетрусу в північних Індіях доходить до 2.000 вбитих і поверх 10.000 ранених.

Новий переворот на Кубі.

ЛЬОНДОН, 18. I. ПАТ. З Гавани повідомляють про новий переворот, якого доконав сьогодні шеф штабу кубанських військ, б. сержант а тепер полковник Батіста. В літі м. р. він станув був на чолі повстанчих військ і уможливив обняття президентури Сан Мартінові. Тепер Батіста усунув Сан Мартіна, ввів стан облоги, перервав ґенеральний страйк і покликав на президента кубанської республики Карльоса Мендієта.

Залізничі катастрофи в Манджурії.

ХАРБІН, 18. I. ПАТ. Бандити висадили зі шин на східно-китайській лінії особовий потяг, що їхав на захід. Паровіз і 5 вагонів упали з насипу. Вагони згоріли. На місце випадку виїхав із Харбіна спеціяльний ратунковий потяг. У вогні знайшло смерть 5 подорожних, 29 є ранених.

Повідомляють теж, що бандити висадили в повітря японський панцирний потяг у віддалі 58 миль на захід від Гентаходзе.

—o—

СТРІЛИ ДО НІМЕЦЬКОГО КОНСУЛЯТУ.

У четвер вполудне перед будинком німецького посольства в Варшаві якийсь чоловік вистрілив двічі. Обі кулі застрягли в стіні, не заподіявши шкоди. Виновника розброїли та арештували. Назвище покищо держать у тайні.

Як винародовлювались українці за Австрії до 1848 р.

Перемиський епископ Рилло і його заслуга. — Греко-католицька єрархія. — Митрополит Ангелович. — В греко-катол. духовній семинарії не можна було признаватися до українства. — Еп. Скородинський і крил. М. Гарасевич. — Їхня діяльність. — Митрополит Левицький і його діяльність.

„Останній слід давнього пастиря справжньої ревности про добре виховання духовенства, про освіту українського народу та про піднесення східної унїятської церкви“ відносив автор іще до 1790 р. Тоді перемиський епископ Максиміліян Рилло, хоч поляк родом, у порозумінні з львівським епископом Петром Біланським звернувся до цісаря Леопольда II. з проханням із дня 11. травня, зложеним із 15 пунктів, між якими були й заведення митрополії, й установлення циркулярних деканів і сконцентрування парохій на давній лад, зокрема в горах, і вилвигнення потреби для богословів ґенеральної семинарії відбувати рік практики й час пресвітерки при катедрах, і заведення нормальних шкіл по містах, а тривіяльних по селах із українською мовою навчання, і звільнення дяків і сільських учителів від війська. З приводу наведених домагань автор закидав велику брехню „усім тим, що окричали його, неначе він бажав перевести українців на латинський обряд“, питав, котрий із пізніших епископів або митрополитів „виступив так ревно в справі нашої релігії й українського народу“, та відповідав, що жоден.

Якщо пізніші епископи були би йшли слідами епископа Рилла у своїх домаганнях, булиб осягнули й сповнення лекших домагань, ніж трудна справа з відновою митрополії. У такому разі „св. наша віра булаб не впала так, як ми бачили, український нарід був би значно піднісся, а українська мова булаб розвинулася протягом звиш пів віку до високого ступня досконалости. Та, на жаль, новим епископам і їх пралатам не залежало на тому, що було їх покликанням і святим обовязком. Особисті заміри, поширення своєї власти, титули, гідности й світове значіння то були їхні цілі, за якими невсипуще вганяли через 86 років. Вони заходилися коло того, щоби львівське епископство підвести на митрополію, українське духовенство поставити нарівні з латинським, а для досягнення цьогож усунути українську мову із шкіл і церкви, а запровадити польську; побільшити число крилошан, виробити потвердження капітул; постаратися про право носити блискітки, так звані дистинкторії, які були в уживанні тільки в латинників, але не в Руси; випросити від краєвого уряду декрет, щоби ніхто під грошевою карою не важився називати українського священика „попом“, тільки „ксьондзом“; здобути місце й голос на шляхетських соймах у Львові й тим самим наблизитися до польської шляхти й аристократії тощо“.

Одначе ні такі заходи, ні кардинальство не причинилися „до піднесення св. віри, до освіти українського народу“. Навпаки, „чим вище підносилась єрархія, тим нижче впадала св. релігія, тим темніший ставав український нарід, не маючи освіти, й губився, переходячи, зокрема по містах і містечках, на латинський обряд. Таж самі епископи та їх капітули носили лиш імення українців, а серцем і душею були вони поляками. Від українського епископа не можна було почути українського слова. Вдома й у церкві, по епархіяльних візитах, на які рідко коли виїзджали й то більше для проїздки ніж з обовязку, розмовляли з духовенством і народом не інакше, тільки по польськи. Із свого уряду видавали пастирські листи й інші розпорядки по польськи або по латинськи й ще сьогодні находимо багато їх у церквах по стінах; з консисторських канцелярій, де реферовано ще деякі предмети по українськи, цілком усунули українське письмо, словом, українські епископи душею і мовою, звичаями й обичаями, в церкві, вдома та в урядуванні були поляками, а по українськи, не кажу писати, але навіть підписатися не вміли, як про це широко писала Зоря галицька з 1849, або з 1850 року.

На крилошан до своїх капітул забирали собі людей найчастіше таких, які їм підхлібляли й до помочі в осягненні їх намірів видавалися їм найпридатнішими. Тому й були між ними люди, що їх ми запамятали, без стійкого характеру, слабі й неспосібні, о головою, але без серця, зарозумілі, мстиві, захланні на почесть, неприступні для нижчого клиру й тирани, а навіть безбожні й неморальні. Не потребують доказів на це ті, що їх знали, а хто їх не знав, знайде докази в реґістратурах консисторських, губерніяльних і в самому Відні. Задивляючися на своїх епископів і крилошан, семинарійна молодь набирала польського духа, а прийшовши на село, польщила український нарід“.

Далі автор закидав митрополитові Ангеловичеві, що він, у своїй писі й жадібності почестей, немов із вдячности за піднесення львівського епископства на митрополію скасував фільософію й теольоґію в українській мові. Наслідком того почали понижувати духовенство, що студіювало в „Руському Інституті“, зменшати їм конґрую і відзначати їх у шематизмах, неначе на більшу їх погорду, додатком „antiqui studii“. „А не булож це зрадою церкви — питав автор — і вбивством українського народу? Юда Іскаріотський видав із лакімства за 30 срібняків на смерть свого Господа, а епископ Ангелович за гідність митрополита запродав церкву свого Господа й видав його череду на загибіль! — Він у 1809 році, коли українське духовенство брано за вірність до свого монарха в неволю й вивожено за кордон, покинув свою катедру й духовенство й, оставляючи Христову череду, пастирем якої він був, на зіджения, утік із своїм вікарієм Гарасевичем на Угорщину. Чи так робили апостоли? Чи не давалиж вони свої голови під меч за Христові вівці?

Українські епископи працювали безупинно над спольщенням українського духовенства і упадком греко-українського обряду. Вони забороняли повторювати теольоґічні науки для семинаристів в українській мові, що наказав був цісар Йосиф II; вони заборонили семинарійній молоді читати українські книжки: писати по українськи, складати невинні віршики й національні думки було не вільно, а були навіть часи, і то за нашої памяти, що за рущину, з болем серця кажу, виганяно навіть із семинарії, бо бути українцем в українській семинарії було не віль-

ао. Що так дійсно було, покликуюся на тих, що були свідками того, за польської влади нечуваного вбивства української народности, а може й самі за собі зазнали цієї сумної долі.

Ті українські епископи виробили собі у влади „епископську цензуру", без позволення якої не вільно було друкувати ніяких українських книжок; тому й з тих часів не маємо виданих в українській мові ані перекладів св. Письма, ані св. отців і їх життя, ані проповідей і поучень, ані виснень наших обрядів, а зокрема св. літургії, ані докладних катехизмів, бо українські епископи й наставники українського духовенства погордували українською мовою, соромилися нею говорити або вчити.

Не досить того, що українські епископи та їх прелати були поляками, вони задумали були також і спольщити український нарід. Епископ Скородинський написав пастораль в польській мові. Михайло Гарасевич (барон Найстерн) видавав у Львові від 1795—1797 року в польській мові „Dziennik patriotycznych polityków".

Митрополит Ангелович був найбільшим ворогом української мови, яку цілком усунув із шкіл, з семинарії, з церкви й консисторських канцелярій.

Митрополит Левицький, будучи епископом у Перемишлі, мав добрі наміри для освіти Руси в народній мові, а перенісшися до Львова, відступив від них, заборонив рущину в семинарії й не допустив, щоб, як було запроєктовано, викладано пасторальну, катехитику, виклад св. письма й літургії для богословів четвертого року в українській мові; тому приневолені були богослови четвертого року теольогії й цих предметів далі вчитися по польськи. Деякі з українських священиків, набравши в семинарії духа до цього, кинулися за польську літературу, яку піддержували своїми поезіями тощо. По народніх і парохіяльних школах учили по польськи! По українських проповідницях, по містах і по селах, як уже ми говорили, навчано аж до 1848 р. по польськи!

Отже цим способом бажали ці, як їх св. Іван Золотоустий називає, „зрадники" насильно спольщити український нарід, але нарід, не слухаючи їх, лишився при своїй народности".

Мих. Возняк.

(Продовження буде.)

—o—

Кара за збирання грибів і суниць.

У польському соймі відбулося перше читання урядового проєкту закону про польові та лісові шкоди, який передбачує в деяких випадках високі кари. Так нпр. за збирання дерева в чужому лісі передбачена кара до 2 місяців арешту та до 2.000 зол. За збирання в чужому лісі грибів, суниць, овочів і т. д. проєкт закону передбачує кару до 100 зол. За зривання на чужому полі колосся та інших засівів грозить теж кара до 100 зол. Треба зазначити, що крім кари, визначеної адміністраційною владою власник ліса чи поля може жадати ще окремого відшкодування.

—o—

НОВИНКИ

— **Хор Малої Семинарії в Успенській церкві.** В неділю 21. ц. м. відспіває хор Малої Семинарії під дир. п. Дм. Котка українські колядки і щедрівки в церкві Успення Пресв. Богородиці підчас Служби Божої в год. 12.

— **Обнижка почтових оплат.** З Варшави повідомляють, що заноситься на обнижку почтових оплат від листів і ревізію оплат телеграфічних і телефонічних. Міністерство почт і телеграфів, беручи на увагу теперішню господарську кризу та спричинений нею спадок своїх доходів, рішилося обнизити почтові оплати від листів усіх родів.

— **Конкурс на стипендії.** Львівський воєвода як ліквідатор Тимчасового Самоврядного Виділу у Львові оголосив конкурс на стипендії з 98 фондацій. Умовини подано в оголошеннях конкурсу, висланих ректоратам вищих шкіл і дирекціям шкіл середних

— **Хто виграв на льотерії.** В десятім дні тягнення 28. держ. льотерії впали виграні на такі числа: 20.000 зол. на ч. 85971. 15.000 зол. на ч. 22765. 10.000 зол. на ч. 3661 8101 68959 101259 137175 129020 89626 114772. 5.000 зол. на ч. 82743 151396 160674 2.000 зол. на ч. 3273 4000 5445 17274 23115 24647 27368 30512 39178 45349 42644 508834 57558 60706 63182 85956 95534 93151 100334 102906 137367 169329 3330 54016 54494 73398 75642 82612 91766 95968 97072 99612 116104 124963 128680 148131 149881 152897 165305. 1.000 зол. на ч. 6080 10506 15263 17893 19134 24296 27106 29668 29791 15429 39765 44184 50253 53717 68422 75981 77536 78835 78925 79270 87095 108582 118051 118269 123700 124348 127786 128037 132382 143685 144535 147521 153155 159954 2014 9362 10660 23856 23998 26608 28523 29073 31116 35817 40570 41056 62780 63852 64234 86022 94831 100239 105319 107567 114902 116437 116632 117963 124065 130337 131593 138683 142851 151446 159275 165056.

— **Оплата за наймичку 11 зол.** Справа обезпечення домашньої прислуги ще оконечно не полагоджена, хоч новий закон про суспільне обезпечення вже війшов у життя. Сподіються, що цю справу унормують у лютім. Кажуть, що устійнять одноцілу вкладку для всіх платень. Визначуть лише мінімальну та максимальну границю вкладок для поодиноких категорій служби. Нині вже можна сподіватися, що вкладки будуть значно вищі, ніж дотепер. Правдоподібно за наймичку треба буде платити 11 зол. місячно.

— **В справі трагічної смерти** Андрія Кіфюка, українського лещатаря з Космача, що згинув на лещатарських змаганнях біля Коломиї, повідомляють: Кількадесять кроків від місця, де його знайшли, були виразні сліди упадку. Кіфюк не бачив серед темноти, що горбок кінчиться і впав з незначної висоти, нарушивши собі щось в нутрі. Опісля піднісся і переїхавши кількадесять кроків, зімлів. Замерз серед снігу на 1 км. від села.

— **Львівська хроніка.** Еманвіл Рудий, властник цегольні при Сихівській дорозі, повідомив поліцію, що Йосиф Гафнер і Андрій Авфель вкрали йому 100 тисяч цегол вартости 4.000 зол. — В монастирі Домініканів на Замарстинові зачадився на смерть 28-літній новак Фабіян Яцік.

— **Краєва хроніка.** В касі ощадности в Мисленичах украли злодії 5.787 зол. — В Яворові, пов. Косів, скінчив самогубством Іван Чорний, повісившись на дереві в лісі.

— **Пропутав здефравдованих 18.000 зол.** У Варшаві скінчили слідство в справі касієра військового інституту дослідів інжинірії Стефана Жолновського. Він здефравдував 18.000 зол. і гроші прогуляв. Від кількох місяців сидить у вязниці.

— **Ріжні вістки.** У Відні арештували банкирів Рокотніца і Вінклера, власників знаної віденської банкової фірми, під замітом спроневірення суми 800 тисяч шілінґів на школу двох промислових фірм. — Підчас пробного лету військової ескадри біля Парижа вдарили на себе два літаки. Пільоти ратувалися легкопадами, одначе один з них не отворився і летун упав на землю, розбиваючись на гамуз.

— **Ставіський подає себе за польського маґната.** З Нансі повідомляють, що в 1922 р. вештався там Ставіський в товаристві якоїсь любовниці і мешкав в однім з більших готелів. Подавав себе за потомка польського маґнатського роду і носив на грудях відзнаку воєнного хреста, який, мовляв, здобув собі у французькій армії, як старшина артилерії. На ділі він не служив ніде при війську. Представляв себе за делеґата адміністрації „Трансконтинентального Т-ва", який мав від того товариства відібрати воєнні відшкодування. Підчас піврічного побуту в Нансі старався імпонувати великим маєтком і вів розгульне життя. Пропонував заложити в Нансі товариство допомоги жертвам війни, але не знайшовши пригожого тереву для задуманого обманства, втік з того міста.

— **Ще один Робінзон Крузо.** Австралійська летунська влада ствердила, що на невеличкім острові Анао перебував вже 24 роки Максим Козеров, колись капітан російської воєнної маринарки, який добровільно пішов на заслання, живучи як Робінзон Крузо. Ще в 1919 р. він стратив жінку, що покинула його з іншим. З розпуки два роки пізніше він поселився на безлюднім острові, де живе сам один як пустельник.

— **Бандити в Шикаґо** доконали нового подвигу, що гідно доповнює низку всіх дотеперішніх нападів. Під проводом славного ґанґстера Джова Ділінґера явилися вони 15. ц. м. в білий день в бюрі „Ферст Нешенел Банку". Одночасно принесли скорострілі, якими зашахували всіх урядовців, присутніх у великій банковій салі. Опісля кинулися рабувати каси і хоча всі алярмові прилади були в порядку, покинули банк без перешкоди та втікли самоходом, що на них ждав. Поліція пустилася за ними в погоню, але зловити бандитів їй не вдалося. Довший час гнали за собою в шаленому темпі самоходи, аж врешті бандити щезли в напрямі стейту Індіяна.

— **Бандити вбили місіонаря.** Головна кватира католицької місії в Сан Франціско одержала з Китаю вістку, що в провінції Фукієн китайські бандити вбили німецького місіонаря домініканина Людвіґа. Бандити затягли місіонаря в гори, держали його довший час у клітці і замучили, не одержавши домаганого окупу.

— **Знахідка великих діямантів.** З Капштату повідомляють, що у віддалі 20 миль на північ від Преторії в пісках одної рільничої фарми знайшли два незвичайно великі діяманти. Один важить 726, другий 500 каратів. Більший діямант є величавим оказом. Знахідникові заоферували за більший діямант величезну суму, одначе він не приняв.

— **Може відібрати собі сніданок із 1905 року.** В американських часописах у Санфранціско появилося таке оголошення: „Той робітник, який при будові федерального будинку в Санфранціско в 1905 році забув своє друге сніданя, так що помилково його замурували в стіну будови, може тепер по нього зголоситися". А саме, як тепер валили федеральний будинок, найшли там у стіні сніданок робітника, загорнений в ґазету з 1905 р. Та мабуть той хліб буде вже черствий...

— **Дар папи мікадові.** Мікадо приняв на авдієнції нового папського леґата в Токіо мсґр. Мареля. Він японському цісареві передав дар папи. Це низка золотих, срібних і бронзових медалів, виданих у Ватикані з нагоди Святого Року.

— **Помер більшовицький поет.** У Москві помер 8. січня більшовицький поет Андрій Белий (справжнє назвище Буґаєв). Родився 1880 р.

— **Статті, від яких В. Левицький відпекується.** Дістаємо одночасно два листи з проханням зазначити на сторінках „Діла", що авторами статтей, які появляються у „Новім Часі" з підписом „Володимир Левицький" не є громадяни в краю, що так само називаються, тільки один віденець. Це спростування приходить саме в пору, коли маємо перед собою статтю зпід пера цього крилатого публіциста, що кінчиться такою стилістичною симфонією: „Як далеко найде нинішня система правління уряду Дольфуса своє оправдання та заспокоєння побажань надто розбурханих умів австрійського громадянства, яке на протязі десятка років зробило неодно політичне сальто мортале, про це зараз (!) важко балакати (!) звиду (!) головокружних скоків світової політики та покищо не предбачених (!) поступів (?) національних відрухів (!!)" Бідне громадянство, що робить сальто мортале; бідна світова політика з головокружними скоками, але ще бідніші читачі, які намагаються таку саламаху зрозуміти.

СПОРТ.

ГАКІВКА: ЧОРНІ — УКРАЇНА 6:4 (1:0, 2:2, 3:2).

Останні змагання за мистецтво А-кляси львівської округи. Гра незвичайно цікава і на високому рівні, причому вислід її був до кінця непевний. Україна була направду рівнорядним противником Чорних, що в цьому сезоні є безперечно найсильнішою гаківковою дружиною у цілій львівській окрузі, якої мистецтво здобули безапеляційно. Якби трохи більше щастя, то українська дружина могла вирішити ті змагання у свою користь. Та не зважаючи на програну, амбітна гра України, що була і технічно і тактично дуже добра, залишила по собі якнайкраще враження і вдоволила певно всіх прихильників української дружини та гаківкового спорту зокрема, так, що вислід тих змагань є свого роду сенсацією. Ворота для України стріляли: Труш І. (2) і Труш ІІ. (2). Суддя п. Кухар. Видців кількасот.

ЛЕЩАТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ СОКОЛА V.

Лещатарські змагання Сокола V. відбудуться в неділю 21. січня. Траса 10 км. Зголошення приймає М. Пузяк у домівці чит. „Просвіти" в Замарстинові при вул. Львівській ч. 56 в суботу від год. 19—21.

Листування Редакції.

Вп. О. Горнивіт: Дякуємо за другу статтю на актуальну тему, яку теж містимо радо. Прохаємо писати частіше.

Всіх Вп. постійних Кореспондентів і принагідних Дописувачів прохаємо писати до нас виразно, чітко і тільки на одній сторові паперу. Прохаємо теж лишати між поодинокими рядками більші відступи, аби було місце на евент. поправки чи доповнення.

Вп. Кореспондентів у Станиславові, Самборі, Снятині, Комарні, Яворові, Раві Руській, Сокалі, Теребовлі, Бучачі й ін. місцевостях прохаємо подавати нам короткі вістки про все цікаве й актуальне в їхній окрузі. Прохаємо писати негайно після кожної важнішої події.

—o—

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця 19. І год. 7·30 веч. „Івар Крюґер“ (Абон. бюра „Або“ неважний).
Субота 20. І. год. 7·30 веч. „Івар Крюґер“. (Абон. 9).

Театр Ріжнородностей.

Пятниця 19. І. год. 7·30 веч. „Стефек“. Представлення льосоване, всі місця 1 зол.
Субота 20. І. год. 7·15 веч. „Но, но Нането“, оперета Юменса. Премієра.

Кіна.

АДРІЯ: „Буфальо Біл“.
АПОЛЬО: „Пять хвилин перед шлюбом“.
АТЛЯНТІК: „Граф Зарон“.
ВАНДА: „Волоцюга“.
КАСІНО: „Дайте мені чоловіка“ (Анні Ондра).
КОЛІСЕЙ: „Божевільна вдовичка“ та „Фукс у бігу“.
КОПЕРНИК: „Шибеник з Еспанії“.
МАРУСЕНЬКА: „Шибеник з Еспанії“.
МІРАЖ: „Дика дівчина“ (Клара Бов).
МУЗА: „Остання царина“.
ПАЛЯС: „Велика княжна Олександра“ (з Єрицою та Шлєзаком).
ПАН: „Дочка полку“ (Анні Ондра) та ревія.
ПАСАЖ: „Втрачений експрес“.
ХИМЕРА: „Божевільна ніч у Зоо“.
СТИЛЕВЕ: „Шпіон у масці“ (Ганка Ордонівна) і ревія „Блакитний експрес“ зі Ст. Стадниківною.
УТІХА: „Фліп і Флап у подружій неволі“ та ревія.

Закордонне радіо.

Пятниця, 19. січня 1934.

Відень (506,8) 19·20 Сучасна музика, **Братислава** (297,8) 21·10 Легка музика, **Прага** (470,2) 14·45 Пісоньки, 20·00 „Оберон, король ельфів“ оп. Вравіцького, **Париж** (1714) 21·45 Вечір комедійок і комедій, **Атльона** (531) 22·00 Ірляндська музика, 22·15 Спів, **Білгород** (437,3) 19·30 Пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1546) 17·40 Музика на два фортепяни. **Ляйпціг** (382,2) 14·55 фортепян, 17·50 Вокальний концерт, 21·00 Бетовенова V симфонія, **Будапешт** (549,5) 13·30 Вокальний квартет, 19·30 Опера, **Міляно** (368,6) 21·00 Концерт, **Рим** (420,8) 13·00 Легка музика.

Субота, 20. січня 1934.

Відень (506,8) 18·55 „Джуґіта“, оп. Легара, 22·10 Концерт, **Братислава** (298,8) 12·25 Концерт, 17·15 Театр маріонеток, **Копенгаген** (255,1) 15·50 Данські пісні, **Париж** (1714) 21·00 „Амур Маск“ оп. Месажера, **Білгород** (437,3) 12·05, 16·30 Музика й пісоньки, **Люблана** (569,3) 20·45 Дуєти, 21·15 Вок. концерт, **Люксембург** (1250,2) 22·00 „Тоска“ оп. Пучінія (вімки), **Берлін** (356,7) 17·15 Спів, 20·05, 22·30 Весела програма. **Кенігсвустергавзен** (1546) 18·25, 20·00 Веселий вечір. **Мінхен** (405,4) 14·30 Солісти, **Будапешт** (120) 17·40 Мадярські арії, **Міляно** (368,5) 20·40 „Долорі Гондоле“ оп. Нігріса, **Рим** (428,8) 13·30 Легка музика, 17·15 Концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 19. січня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·33 Джез, 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вісти, 15·40 Народна орхестра, 16·40 Серед книжок, 16·55 Вокальні дуєти (Лідієн, сопран, Брагінська мецосопран), 17·20 Муз. репортаж: Слідами великого співака (А. Дідур) і грам. плити, 17·50 Стенографія, 18·00 Відч. „Учитель на полі літератури та мистецтва“, 18·20 Карнав. авд. „На танцюючому чайку“, 19·05 Всячина, 19·25 Фейлетон, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Муз. балачка, 20·15, Симф. концерт, відч. „Відродження Фредра“, 22·40 Танцова музика, 23·05 Легка й популярна музика з грам. плит.

Субота, 20. січня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·36 Сальонова орхестра, 15·25 Грамофон, 15·30 Господарські вісти, 16·00 Авд. для хорих, сальонова орхестра, 16·53 Бетовенові сонати (скрипка, фортепян), 18·00 Репортаж, 18·20 Жидівська музика, 10·03 На фільмовому фронті, 19·15 Всячина, 19·25 Рецитації поезій, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Зимові настрої (орхестра, спів), 21·00 Почт. техн. скринька, 21·20 Шопенівський концерт, **22·00 Відчит в українській мові п. з. „Українське друковане слово“ виг. проф. Ол. Лотоцький,** 22·15 Музика з грам. плит, 23·05 Танцова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові долар у приватних оборотах 5·47 зол.

На варшавській біржі продавали долари по 5.48, в міжнародньому перерахуванні 5·52. Банк Польський платив долари по 5·45. Льондон 27·83, Париж 34·91, Берлін 210·75, Ціріх 172·08, Амстердам 357·50, Нюйорк кабель 5·53, Нюйорк чеки 5·51.

Золото: Долари 8·94—8·97. Франки фр. 35·80—36·20. Дукати 82·40—82·80. Корони 37·00—37·50. Рублі 46·00—46·80.

Срібло: Корони 0·31 Фльорени 0·70. Рублі 1·25.

ЗБІЖЕ.

Ціни	парітас Підволочиська		парітас Львів	
Пшениця двір.	19·25	19·50		
Пшениця збір.	17·75	18·—		
Жито одноціле	13·75	14·—	15·10	15·25
Висівки пшен.	8·75	9·—		

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 18. 1. масло 2·30, молоко, —·19, сметана —.70, яйця 5·—5·20

Тенд. на масло, молоко і сметану удержана, на яйця знижкова.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На Рідну Школу зложив Вп. Проф. Др. Іван Раковський, Львів 10 зол. замісць вінка на домовину бл. п. Ярослава Лукавецького. Щиру подяку складає Головна Управа. 62/53

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЛИШЕ у вирібні **ФРАЙЛІХА** фіранки від 5.60 ручної роботи філе за безцін, ковдри 9.80, брокати від 2.90, Львів, Сикстуська 21. 660 6 8—?

КОСМЕТИЧНИЙ інститут „СЛАВА“, Львів, Оссолінських 13, для Пань, Панів: лікує всілякі дефекти шкіри, Запобігає передчасному лисінню. Фарбує волосся, брови, вії. 3—10

КОСМЕТИЧНА ШКОЛА Добрянської-Рогатин, Львів, Оссолінських 13, дає право відкриття косметичного кабінету. Проспекти висилаємо. 3—10 957

НАЙДЕШЕВШЕ ковдри, пухові, вовняні, матраци, подушки, ліжка поручає магазин постелі **З. Іжицький, Львів, Коперника 4.** 39/50а 4—6

ПЕЧІ залізні, шамотові поручаємо на гостру зиму — **РЕНТШНЕР, ЛЕҐІОНІВ** 37. 30/49 5—6

ПРИ БЕЗДІТНИХ — до винайму кімната для старших осіб, що потребують опіки або самостійних з удержанням або без, приймаємо на виховання дітей осіб, що самі не можуть занятися ними. Зголошення Куркова 5. 1 пов. двері 8. 966 1—1

СЛУЖНИЦЯ з добрими свідоцтвами шукає праці. Зголошення вул. Тарновського ч. 64. Юра Банковська. 961

УНЕВАЖНЮЮ книжку Каси Хорих видану на прізвище Михайло Данилів. 63/50

УКІНЧЕНА семинаристка з фребелівським курсом шукає лекції, найрадше при священичій родині. Адміністрація під „Провінція“. 968

ПРАННЯ біля приймає до хати по дешевих цінах, для П. Студентів значно дешевше Стахова Руська 3. в подвірю (дім Ставропігії)

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й. ГІРШПРУНГА Личаківська 34, приймає вписи на 5-місячний торговельний. курс. Стенографія Писання на машинах. 17/22 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Прецізійно-механічне заведення
Е. ВОЯКОВСЬКИЙ
ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 27
виконує: направу лікарських і інжинірських приладів, машин до писання і т. п. по найдешевших цінах. 41/50 9—10

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10